

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

VIITE: Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan 6.3.2025 lähettämä lausuntopyyntö.

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 12/2025 vp)

1 Hallituksen esitys

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 12/2025 vp).

2 Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto

Lausunnossa keskitytään erityisesti liikenneturvallisuutta ja liikennevalvontaa koskeviin kohtiin.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että hallituksen esitys ehdotuksineen on liikenneturvallisuuden näkökulmasta erittäin perusteltu. Mikroliikkumista koskeva lainsäädäntö on tervetullutta ja se tulisi selkiyttämään monin tavoin nykytilannetta. Esitetyt muutokset ovat kauttaaltaan erinomaisia ja tukevat tavoitetta eli liikenneturvallisuuden parantamista ja nollavision saavuttamista tarjoten poliisille valvovana viranomaisena hyviä työkaluja liikenteenvalvonnan tehostamiseksi.

2.1 Päihtyneenä ajaminen

Tieliikennelakiin (729/2018) lisättäisiin uusi 17 a §, joka sisältäisi kiellon kuljettaa moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa päihtyneenä. Säännös sisältäisi rattijuopumusta vastaavat rajat. Näiden lisäksi säännöksessä olisi nollatoleranssi huumausaineisiin, kuten rattijuopumuksessakin.

Poliisi on jo pitkään pitänyt tarpeellisena liikennejuopumussääntelyn ulottamista koskemaan muullakin ajoneuvolla kuin moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajamista. Uusi kielto ja selkeät rajat päihtymykselle antavat selvän ja kirkkaan viestin siitä, etteivät päihteet ja ajoneuvon kuljettaminen sovi yhteen. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kielto selkeyttää tienkäyttäjän velvollisuuksia ja johtaa niin moraalia vahvistavaan kuin tapaa luovaankin vaikutukseen.

Kielto koskisi säännöksen otsikon mukaisesti vain kevyellä sähköajoneuvolla ja moottorilla varustetulla polkupyörällä ajamista. Vaatimus päihteettömästä ajoneuvoliikenteestä ei valitettavasti ulotu koskemaan polkupyörällä (sähköavusteinen polkupyörä mukaan lukien) ajamista. Tätä voidaan edelleen pitää ongelmallisena liikenneturvallisuuden kannalta, koska minkäänlaista päihtyneenä ajamista ei pitäisi sallia – ei edes polkupyörällä.

Tieliikennelain 17 a §:n vastaisesta menettelystä voitaisiin määrätä liikennevirhemaksu. Virhemaksun suuruus olisi 200 euroa. Sääntely tuo toivottua tehokkuutta lain kieltojen ja käskyjen noudattamisen valvontaan. Poliisihallituksen tulkinnan mukaan uusi liikenneriikkomus ei estä sitä, että 17 a §:n vastainen menettely tulisi arvioiduksi rikoslain 23 luvun 9 §:ssä säädettyä tekona liikenneriikkomuksen sijaan.

2.2 Koe nautitun alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi

Tällä hetkellä poliisin keinot puuttua päihtyneiden polkupyöräilijöiden toimintaan ovat rajalliset. Päihtyneenä polkupyöräilyä arvioidaan tieliikennelain 17 §:n ja rikoslain 23 luvun 9 §:n perusteella. Tieliikennelain 17 §:n mukaan millään ajoneuvolla ei saa ajaa, jos kuljettajalta päihtymyksen vuoksi puuttuu ajamiseen tarvittavat edellytykset. Jos menettely on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle, voidaan kuljettajalle tuomita rangaistus liikenneturvallisuuden vaarantamisesta. Niin sanottuun tankojuopumukseen syyllistyy se, joka kuljettaa polkupyörää, moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa alkoholin tai muun huumausaineen vaikutuksen alaisena ja siten aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle. Tunnusmerkistön täytyminen edellyttää konkreettista vaaraa toisen turvallisuudelle.

Poliisihallitus pitää erinomaisena, että tieliikennelakiin ehdotetaan uutta säännöstä päihtymyksen toteamista varten. Säännöksen mukaan poliisi voisi määrätä polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon 15 vuotta täyttäneen kuljettajan kokeeseen, joka tehdään tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi. Jatkossa poliisi voisi selvittää myös pyöräilijän päihtymyksen, jos pyöräilijää on syytä epäillä tieliikennelain 17 §:n vastaisesta teosta, joka tulisi arvioiduksi rikoslain mukaan.

Tieliikennelakiin lisättävän 183 a §:n mukaisesti ajoneuvon kuljettajalle tehtävä koe nautitun alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi on tehtävä hienotunteisesti ja siten, ettei siitä aiheudu tarpeetonta tai kohtuutonta haittaa tutkittavalle. Kokeet tehtäisiin seulontalaitteilla eli puhalluttamalla seulonta-alkometrillä tai tarkkuusalkometrillä ja huumausaineen osalta sylkitestillä. Kokeiden suorittaminen mahdollistaisi viranomaisten suorittaman päihdevalvonnan ja kuljettajan päihtymystilan riittävän luotettavan toteamisen tieliikenteessä.

Tieliikennelaissa ei säädettäisi pakkokeinolakia (806/2011) vastaavalla tavalla siitä, että kokeesta kieltäytyvälle voitaisiin suorittaa henkilökatsastus. Esityksessä todetaan, että "koe olisi toteutettava tavalla, jolla pyritään varmistumaan mittaustuloksen

luotettavuudesta. Nykyisin seulonta-alkometrien tarkkuudet ovat lisääntyneet, minkä lisäksi poliisiautoissa on nykyisin entistä enemmän tarkempia tarkkuusalkometrejä".

Poliisihallitus on esityksen kanssa samalla kannalla. Poliisi voi jo nyt todeta varsin luotettavalla tavalla tienkäyttäjän päihtymystilan. Siksi nykyisten seulontalaitteiden luotettavuuden tulisi riittää todistusvoimaiseksi näytöksi.

Poliisihallituksen tulkinnan mukaan kokeesta kieltäytyvä jättää noudattamatta poliisimiehen toimivaltansa rajoissa antaman käskyn. Tällöin tienkäyttäjää on syytä epäillä niskoittelusta poliisia vastaan.

2.3 Ajon estäminen päihtymyksen vuoksi

Tieliikennelain 183 §:ssä säädettyä toimivaltuutta estää päihtyneenä ajaminen laajennettaisiin koskemaan myös polkupyöräilijää, sekä moottorilla varustetun polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon kuljettajaa. Tämä vahvistaa viestiä päihteettömästä liikenteestä.

2.4 Muut kommentit

Ajoneuvolain 195 §:ssä ehdotettu liikennevirhemaksun käyttöalan ulottaminen moottorikäyttöisten ajoneuvojen lisäksi myös moottorilla varustettujen polkupyörien ja kevyiden sähköajoneuvojen kuntoa, rakennetta ja varusteita koskeviin rikkomuksiin on johdonmukainen ja tarpeellinen uudistus.

Samoin tieliikennelain 174 §:ään ehdotettu muutos liikennevirhemaksun lähettämiseksi tavallisena tiedoksiantona myös muille tienkäyttäjille kuin moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajille henkilöllisyyden toteamisen jälkeen tehostaa liikennevalvontaa ja vähentää asiakkaiden odotusaikaa varsinkin ratsiatilanteissa.

2.5 Vaikutukset poliisiin

Mikroliikennettä koskevien säännösten noudattamisen valvonta olisi ensisijaisesti poliisin tehtävä. Poliisin lisäksi kunnallinen pysäköinninvalvonta valvoisi pysäyttämistä ja pysäköintiä koskevien säännösten noudattamista.

Esityksellä on vaikutuksia varsinkin poliisin liikennevalvontaan. Poliisi on esityksen valmisteluvaiheessa jo tuonut kantanaan vahvasti esille, että tälle sääntelylle on painava yhteiskunnallinen tarve, joka ei ole riippuvainen siitä, kuinka kattavasti säännösten noudattamista pystytään valvomaan. Poliisi on sitoutunut siihen, että mikroliikkumista koskevien säännösten noudattamista valvotaan yhtä tehokkaasti kuin muutakin liikennettä. Valvontaa tärkeämpää on saada käyttöön säännökset, jotka selkeyttävät nyt epäselvää tilannetta.

Heikki Kallio, poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 13.03.2025 klo 08:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi